

Cristina Caboniová

Vôňa parfumov

Život ma vystavil skúškam.
Kosatec mi prinavracia dôveru.
Vanilka mi dodáva pocit ochrany.
Vône sú mojou cestou.

Vôňa parfumov

Cristina Caboniová

Vôňa parfumov

Fortuna
Libri

Original title: Cristina Caboni: IL SENTIERO DEI PROFUMI
Copyright © 2014 by Cristina Caboni
License agreement made through: Laura Ceccacci Agency.

Cover design © Francesca Kristal Spinelli, 2015

Cover Pictures:

© Thinkstock / Isifa.com / designnatures

© Thinkstock / Isifa.com / Valengilda

© Thinkstock / Isifa.com / cokacoka

Slovak edition © Fortuna Libri, Bratislava 2015

Translation © Alexandra Kučmová, 2015

Vydalo vydavateľstvo Fortuna Libri.

www.fortunalibri.sk

Redakčná a jazyková úprava Katarína Slivková

Zodpovedná redaktorka Anna Kališková

Prvé vydanie

Všetky práva vyhradené.

Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovat', ukladať
do informačných systémov ani rozširovať akýmkoľvek spôsobom,
či už elektronicky, mechanicky, fotografickou reprodukciou,
alebo inými prostriedkami, bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ISBN 978-80-8142-387-1

*Žena, povedz mi, kdeže ukrývaš svoju záhadu
žena, ťažká voda, priezračný objem
čím viac sa obnažuješ, tým si tajomnejšia
v čom spočíva sila tvojej bezbrannej nádhery
tvoja oslnivá výzbroj krásy...*

Tomás Segovia

*Všetkým ženám môjho života.
Mojej matke, mojim sestrám,
dcéram a priateľkám.
Táto kniha je pre vás.*

„Šťastie nie je nič iné ako vôňa našej duše.“

Coco Chanel

PROLÓG

Ružové drevo. Sladkasté, ovocné, s jemnými korenistými tónmi.

Taká je vôňa dôvery, vôňa spokojnosti.

Pripomína sladkú bolesť z očakávania a nádeje.

„Zatvor oči, dievčatko moje.“

„Takto, starká?“

„Áno, Elena, presne tak. A teraz rob, čo som ťa naučila.“

Dievčatko s rukami položenými na stole silno žmúri oči v prítmí uprostred izby. Drobné prsty sa kľžu po jeho povrchu, až sa zachytia o oblý okraj. To, čo však vníma najviac, nie sú esencie vo flakónoch na stenách.

Šípi skôr nedočkavosť starkej. Pach vlastného strachu.

„Cítiš niečo?“

„Pokúšam sa o to.“

Starena zovrie pery. Jej hnev je ostrý, pripomína posledný dym, ktorý sa uvoľní z dreva, prv než sa premení na popol. Čoskoro ju zasiahne a potom zmizne. Elena to vie, musí ešte trochu vydržať, už len chvíľku.

„Snaž sa, musíš sa sústrediť. Povedala som ti, aby si zatvorila oči!“

Facka jej sotva skríví vlások. Je falošná ako všetko ostatné. Ako klamstvá starkej i lži, ktorými sa jej Elena odpláca.

„Tak vrav, čo cítiš?“

Čakanie ju unavilo a teraz jej máva pred nosom plnou fľaštičkou esencií, ale neuspokojí sa s jednoduchou odpove-

dou. Vyžaduje niečo viac. Niečo, čo jej Elena rozhodne nemá v úmysle dať.

„Rozmarín, tymian, verbenu.“

Prichádza ďalší úder.

V hrdle ju pália slzy. Napriek tomu neustúpi a začne si pospevovať, aby si dodala odvahy.

„Nie, nie. Takto nenájdeš dokonalú vôňu. Nezastavuj sa na povrchu. Ponor sa hlbšie a hľadaj ju... Je tvojou súčasťou, vnímaj to, čo ti našepkáva, musíš ju pochopiť, musíš ju milovať. Skús to ešte raz a poriadne sa sústreď!“

No Elena už parfumy nemá rada. Netúži vidieť lúky pozdĺž rieky, kde ju matka vodievala ako malú. Ani načúvať šumu mäkkej rastúcej trávy či tečúcej vody. Nechce cítiť, ako na ňu žaby upierajú zrak spoza trstín.

Opäť pevne stisne viečka a zatne zuby, odhodlaná neprenikať do svojho vnútra. V úplnej tme posiatej bodkami sa však znenazdajky zapálila iskra.

„Rozmarín je biely.“

Starká vytreští oči. „Áno,“ zašomre a v jej pohľade zažiarí nádej. „Prečo? Porozprávaj mi o ňom.“

Elena otvorí ústa a dovolí, aby emócie zaplavili jej vnútro, zaplnili myseľ i dušu.

Rozmarín sa zrazu stáva farbou. Cíti ho na špičke jazyka, rozplýva sa jej pod kožou, až z neho má zimomriavky. Biela sa mení najskôr na červenú, potom na fialovú.

Privrie oči a preľakne sa.

„Nie! Nechcem! Nechcem!“

Starká zmeravie a díva sa, ako Elena uteká preč. Zachmúri sa, pokrúti hlavou a klesne do kresla. Zhlboka si povzdychne, znova vstane a vytiahne žalúzie.

Do laboratória, ktoré už tri storočia patrí ženám z rodu Ros-siniovcov, preniká chabé večerné svetlo.

Lucia podíde ku kredencu z masívneho dreva, ktorý zakrýva celú jednu stenu. Z vrecka zástery vytiahne kľúč a zasunie ho do zámky. Keď otvorí prostredné dvierka, jemná vôňa bylín sa zmieša s vanilkovou arómou v izbe a vzápätí sa k nim pridá svieža citrusová vôňa.

V harmonickom opojení protikladných pachov táto žena pohládza knihy poukladané pred sebou, až si z nich napokon jednu vyberie. Na okamih si ju privinie k prsiam, sadne si za vyleštený drevený stôl, otvorí ju a začne v nej pozorne listovať. Jej prsty sa klžu po rokmi zažltnutých stranách ako už veľa ráz predtým v snahe objaviť stopu dokonalého parfumu.

Aj teraz sa zdá, že Lucia sa čosi usiluje vypátrať. V tom úhladnom písme však nenachádza nič, vďaka čomu by vnučke mohla vysvetliť, že vôňa nie je niečo, čo si človek vyberie.

Vôňa je cesta. Prejsť ňou znamená nájsť svoju dušu.

Dubový lišajník. Intenzívny, prenikavý, starosvetský.

*Taká je vôňa vytrvalosti a sily. Odháňa sklamanie,
ktoré ťaží dušu, kým vedomie pochybenia triedi falošné istoty.
Uľahčuje človeku znášať smútok z toho, čo mohlo byť, a nebolo.*

Z rieky Arno stúpala odpudivý zápach. Pripomínal zatuchnutú múku, z ktorej vám je na vracanie, ako keď vás vnútri mučí sklamanie.

Elena Rossiniová si ruky ovinula okolo hrude a ustúpila. Pred ňou ťažkopádne tiekla rieka vyprahnutá letným slnkom – dážď zažila iba zriedka.

„Ani len hviezdy nevidno,“ zašepkala si popod nos, pričom odvrátila zrak od neba.

Napriek tomu teplú septembrovú noc z času na čas rozžiaril jemný pás svetla z trblietajúcich sa farebných zámok na moste zamilovaných. Na kovových zábradliach ich visela hŕba, tlačili sa jedna cez druhú ako myšlienky v jej hlave.

Natiahla ruku a ukazovákom sa dotkla jedného z predmetov, ktoré pre zamilovaných predstavovali ozajstnú zmluvu uzavretú s večnosťou, akési úsilie uchrániť ich pred opotrebovaním v čase.

Matteo vybral veľkú a mohutnú zámku, priamo pred ňou ju zamkol a kľúč hodil do rieky. Elena si spomínala na chuť jeho bozku iba okamih predtým, ako jej navrhol spolužitie.

Vtom zmeravela.

Už patrí minulosti ako jej bývalý priateľ... bývalý spoločník,

skrátka, bývalý v mnohých ohľadoch.

Ruky si ešte tuhšie ovinula okolo hrudníka, zahнала zimmomriavky a vykročila. Prv než sa definitívne vybrala k Michelangelovmu námestiu, posledný raz sa pozrela na zástup tých, ktorí vkladali nádeje do lásky. Stavila by sa, že čoskoro na moste pribudne nová zámka. Ak svojho bývalého priateľa pozná dobre, bude sa blyšťať zlatom a novotou.

Matteo a Alessia... Tak sa volala nová šéfkuchárka, žena, ktorá zaujala jej miesto. Elena ju nejaký čas naivne považovala za kamarátku. Na chvíľu si opäť vybavila, ako sa jedna k druhej dôverne nakláňajú a vravia si niečo, čomu nikto iný na svete nemohol rozumieť.

Bola hlúpa. Zmocnili sa jej výčitky.

Mala to pochopiť. No Matteo sa jej zdal stále rovnaký, jeho správanie k nej sa nezmenilo, a to ju hnevalo najviac. Zachoval sa nespravodlivo. Nedal jej nijakú šancu.

Pridala do kroku, akoby chcela za sebou zanechať scénu, na ktorú sa jej v to ráno naskytol pohľad. Zbytočne, pretože v mysli sa k nej dookola vracala ako v opakujúcej sa filmovej sekvencii.

Elena vošla do reštaurácie, ktorú prevádzkovala s Mat-
teom. V tom čase sa zvyčajne pohyboval v kuchyni a zostavoval menu. Napriek tomu ju to, čo zazrela, keď otvorila dvere, ochromilo. Bola natoľko šokovaná, že sa musela oprieť o zárubňu, lebo kolená ju prestali poslúchať.

Alessia a Matteo vyskočili a usilovali sa pozakrývať.

Všetci traja na seba preľaknuto hľadeli, ticho prerušoval len zrýchlený dych milencov.

Elena zostala stáť nehybne a bez slov v snahe pochopiť, čo sa jej práve odohralo pred očami. Zmätené myšlienky sa jej postupne usporiadali.

„Čo tu, dokelu, vyvádzate?“ skríkla.

Neskôr sa za tú idiotskú vetu hanbila, pretože toho chcela dodať oveľa viac a urobiť niečo úplne iné. Odpoveď bola jasná. Pred očami sa jej naskytla scéna, ktorá bola už sama osebe veľavravná a pomerne mrzutá aj pre silnejšie povahy.

Matteo, ktorý spočiatku vyzeral zarazene, sa znenazdajky rozhneval.

Keby jej krv nebola stuhla v žilách a neodplavila by stopy po zmysle pre humor, Elena by sa na tej grotesknej scéne zasmiala. Všetko však bolo inak. Naďalej tam stála so zatatými pästami, srdce jej od zlosti búšilo do rebier, cítila sa potupená, rozhorčená a čakala, čo jej povie.

No Matteo sa ani neobťažoval čokoľvek popierať. Nezaznelo nijaké: „Miláčik, nie je to tak, ako si myslíš.“ Prípadne: „Všetko ti vysvetlím.“

„Čo tu hľadáš? Nemala si byť v Miláne?“ zreval na ňu.

Jeho reakcia ju zaskočila, ani čo by sa práve ona mala ospravedlňovať. Necítila sa dobre, preto sa vrátila naspäť, ale neoznámila mu to.

Bola omráčená, nedokázala to pochopiť.

„Ako si mi mohol urobiť niečo také?“

Ďalšia nesprávna otázka.

Nastalo ticho. Bola v rozpakoch, bezmocná a nahnevaná. Slová nikdy nepatrili k jej silným stránkam a v tej chvíli sa rozplynuli. Odvrátila od neho pohľad a zadívala sa na Alessiu, akoby jej mohla vysvetliť, čo už bolo zrejmé. Chcela ju udrieť, zo všetkých síl udupať. Vari si neuvedomovala, čoho sa práve dopustila?

S Matteom spolu chodili viac ako dva roky. Skôr či neskôr sa mali vziať. Niežeby ju požiadal o ruku, nežili však už pod jednou strechou? Neinvestovala azda veľkú časť svojich úspor do tej prekliatej reštaurácie?

Kde sú teraz jej sny, jej plány? Všetko je preč... Všetko sa skončilo!

„Neber si to tak. Také veci sa stávajú...“

Také veci sa stávajú?

V tej chvíli jej rozhorčenie dosiahlo vrchol a namiesto toho, aby ju nevera zlomila a dostala na kolená, cítila, že sa jej zmocňuje dravý hnev. Odrazu v nej vybuchol.

Krátko nato už vzduchom letela rajnica namierená priamo na dvojicu, ktorá sa utekala skryť za stôl. Rinčanie kovu o podlahu celú záležitosť ukončilo.

Elena sa otočila a vzdaľovala sa od toho, v čo ešte niekoľko minút predtým verila ako vo svoju budúcnosť.

Z myšlienok ju vytrhol neďaleký smiech a prevládla v nej horko-sladká úvaha alebo skôr letmá spomienka, ktorá jej dodala štipku zadosťučinenia.

Jej starkej Lucii sa Matteo nikdy nepáčil.

Lenže ona ho hneď od začiatku zbožňovala. Bola k nemu láskavá, vychádzala mu v ústrety, obsluhovala ho... To je ono. Dokonca mu aj slúžila, lebo si myslela, že je to povinnosť dobrej družky. Rozhodla sa, že ich vzťah nemôže nič narušiť. Bezvýznamné pletky či neperspektívne citové putá neboli pre ňu, nikdy ju nezaujímal. Matteo bol presne tým, koho potrebovala. Chcel rodinu, mal rád deti a to pre ňu bolo podstatné. Napokon práve preto si ho vybrala, robila všetko pre udržanie ich vzťahu, a pritom sa vôbec nesťažovala.

Ibaže on ju aj tak podviedol.

To ju trápilo najviac. Toľko sa snažila, toľko sa do tejto hry vkladala, ale výsledok bol pre ňu viac než sklamaním.

Bola to ozajstná pohroma.

V tú noc bolo vonku veľa ľudí. Historické centrum Florencie šlo spať až na svitaní. Námestia sa zaplňali umelcami, študentmi, turistami, ktorí sa zastavovali na kus reči pod svetlami lúčok či v tmavšom rohu, vhodnejšom azda na iné typy známostí, oveľa intímnejšie.

Elena kráčala a dala sa unášať spomienkami, ponorená do dôverne známych vôní štvrte Santa Croce. V tých uliciach poznala každé zákutie, každý kamienok, na ktorom sa podpísali storočia času a krokov. Pred jej unavenými očami sa vynárali fasády domov a obchodné pútače žiarili v tme. Zdalo sa jej, že nič sa nezmenilo. Pri pohľade na tie miesta ju naplňal zvláštny pocit radosti, až ju to takmer zaskočilo.

Pomyslela si, že prešiel viac ako rok odvtedy, čo nebola v dome svojej starkej. Odkedy zomrela, nevročila doň.

Hoci to bol dlho jej svet. Navštevovala tam druhý stupeň základnej školy a potom gymnázium u rehoľných sestier na via della Colonna iba na skok od sídla Rossiniovcov. Práve z tých okien sa dívala na ostatné dievčatá, ktoré sa vonku hrali.

Ani jedna z nich nerozumela parfumom. Dokonca nikdy nevideli destilačný prístroj zvaný alembik, ba nedokázali si ani len predstaviť, ako tuk pohlcuje pachy. Esencia, konkrétna či absolútna, alebo zmes, to pre ne boli slová bez významu.

No všetky mali matku a otca.

Spočiatku ich ignorovala. Neskôr im začala závidieť ich usporiadaný svet a želala si, aby sa stala jeho súčasťou. Chcela byť ako ony.

Rodičia jej spolužiačok k nej boli vždy veľmi milí, dostávala od nich darčeky či pozvania na oslavy. Ani na jednej z nich nesmela chýbať. Napriek tomu ich úsmevy neboli úprimné. Nikdy sa nezračili v ich očiach. Elena cítila, že ich pohľady sa po nej rýchlo mihajú a silené úškrny sú ako povinné domáce práce – len čo ich

človek splní, razom na ne zabudne.

Vtedy to pochopila.

Trpká príchuf hanby ju vzdialila aj od tých priateľiek, ktoré zdanlivo nedbali na čudný dom, kde bývala, ani na skutočnosť, že na školské vystúpenia či konzultácie s rodičmi chodievala jej starká. Prirodzene, aj iné deti boli siroty... Problém však spočíval v tom, že ona mamu mala.

V návale hnevu túto myšlienku zahнала. Roky nad tým neuvažovala a ľutovať sa... Ešte to by jej chýbalo!

Prehltla horkú slinu a pridala do kroku. Už tam skoro bola.

Vysoké steny kamenných domov okolo nej akoby ju vítali a utešovali. Teplý vzduch sa ochladil a z dlažby stúpал ostrý vlhký zápach. Elena sa nadýchla a čakala, kedy sa spojí so smradom z rieky.

Pach minulosti, pach stratených vecí.

Zastavila sa pred masívnymi dverami. Do zámky zasunula starý kľúč a potlačila dvere. Na okamih zavrela oči a hneď sa cítila lepšie.

Vrátila sa.

Hoci to bola jediná zmysluplná vec, akú mohla urobiť, nedokázala sa zbaviť pocitu hlbokkej porážky. Odišla, aby zmenila svoj život, ale teraz bola opäť tam, v dome, ktorý jedného dňa plná nádeje opustila.

Takmer behom vyšla po schodoch, no neobzerala sa na dve tmavé chodby na prízemí. Kedysi viedli do laboratória a obchodu Lucie Rossiniovej. Zamierila do kúpeľne, rýchlo sa osprchovala, vymenila posteľnú bielizeň a vkĺzla do postele.

Levandula, bergamot, šalvia. Ich vôňa zaplavovala celý dom, bola prenikavá ako samota, ktorá jej zvierala srdce. Krátko predtým, než ju zmohla únava, sa jej zazdalo, že jej vlasy pohládza láskavá ruka.

Na ďalší deň sa ako vždy zobudila priskoro. Chvíľu sa ne-

hybne dívala do stropu a srdce jej bilo až v hrdle. Žalúzie nechala vytiahnuté, preto bolo dnu toľko svetla. Slnko zaplavilo podlahu a posteľ. Vôňa domu si k nej však našla cestu aj v jej pretrvávajúcej strnulosti.

Vstala, lebo nevedela, čo iné má robiť. Zišla dole a uvelebila sa na mieste, kde odmalička sedávala. Vzápätí sa pozrela na lesklý stôl a uvedomila si, aký je veľký. Ovládol ju nepokoj, nebola vo svojej koži. Potom nastalo ticho. Pochmúrne skľučujúce ticho.

„Mohla by som zapnúť televízor,“ zašomrala. Lenže starká nijaký nemala, nenávidela ho. Pravdupovediac, ani ona nebola ktovieaká televízna maniačka. Oveľa radšej čítala.

No všetky jej knihy zostali u Mattea.

V hrudi sa jej rozliehala ťaživá bolesť. Čo si počne teraz, keď sa jej sny a plány rozplynuli?

Obzerala sa a cítila sa stratená.

Poznala každú maličkosť v dome, všetko jej bolo známe. Zbožňovala tie staré a čudné veci. Taniere zavesené na stene, nádoby zo smaltovanej terakoty, kde jej starká držala cestoviny, nábytok, ktorý po mnohých výhovorkách aj tak vždy musela vyleštiť. Obklopená tými predmetmi by si nemala pripadať taká opustená, a predsa ju tiesnila prázdnota a osamelosť.

Vstala a so sklonenou hlavou vyšla po schodoch do svojej izby. Chcela zavolať Monie a všetko jej porozprávať. O tom podliakovi Matteovi a o Alessii. O tom skutočne krásnom páriku. Prehltla nadávku. Keďže však bola sama a nikoho tým nemohla pohoršiť, začala chrliť jedno vulgárne slovo za druhým. Postupne vymenovala všetky, ktoré poznala. Najprv hrešila potichu, potom hlasnejšie a nakoniec kričala. Vrieskala, až kým sa sama pred sebou necítila smiešne, a len vtedy prestala.

Chvíľu nato si sadla na posteľ a vyfukala číslo. Druhou rukou si nahnevane utierala tvár. Nemohla plakať, Monie by si to všimla. Spomenula si, že jej kamarátka nemala rada ufňuka-

ných ľudí. Niekoľko ráz sa nadýchla a pritom počítala zvonenia.

Odkedy Monique nepočula? *Mesiac*, uvažovala, *možno aj dva*. Veru... Príveľmi ju zamestnávala reštaurácia a Mat-
teove nároky.

„*Oui?*“

„Monie, si to ty?“

„Elena? Zlatko, ako sa máš? Vieš, že som na teba práve mys-
lela? Ako sa ti darí?“

Neodpovedala. V ruke zvierala telefón a rozplakala sa.